

ปัญหา

การวิจัยนี้มุ่งศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาและความเชื่อในศาสนา
ของชาวไทยมุสลิมในภาคใต้ของไทย

ความสำคัญของปัญหา

๑. ทางด้านวิชาการ

๑.๑ เพื่อศึกษาตัวแปรในเรื่องความเชื่อทางศาสนาของชาวไทยมุสลิม

การศึกษาเรื่องนี้จะเป็นประโยชน์ในด้านจิตวิทยาสังคม เกี่ยวกับในเรื่องศาสนา
ซึ่งนักจิตวิทยาสังคมส่วนใหญ่ได้ให้ความสนใจในการศึกษาเรื่องนี้มาก ได้มีการวิจัยมากมาย
ที่ได้ศึกษาในเรื่องศาสนาในแง่ต่าง ๆ โดยเฉพาะในเรื่องตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความ
เชื่อในทางศาสนาหรือทัศนคติทางศาสนา จากการวิจัยอย่างกว้างขวางในต่างประเทศ
พบว่า ความเชื่อทางศาสนามีตัวแปรมากมายเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น เพศ, อายุ, การศึกษา,
เชื้อชาติ, สติปัญญา และศาสนาที่นับถือ เป็นต้น แต่การวิจัยเหล่านี้ เป็นการวิจัยในต่างประเทศ
เป็นส่วนใหญ่ และวิจัยในศาสนาคริสต์แทบทั้งหมด แต่เนื่องจากความเชื่อทางศาสนาแตกต่างกัน
กันไปตามกลุ่มของคนที่นับถือศาสนาต่าง ๆ กัน^๑, ตามเชื้อชาติ และตามวัฒนธรรม ทำให้
ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาความเชื่อทางศาสนาของชาวไทยมุสลิม โดยเฉพาะในเรื่องตัวแปร
เกี่ยวกับระดับการศึกษา ซึ่งจากการวิจัยในต่างประเทศ ได้ค้นพบความสัมพันธ์ในทางลบ

---

^๑ James E. Dittes., "Psychology of Religion" The Handbook of Social Psychology 5 Vols. 2nd ed. (New York : Addison-Wesley Publishing Company, 1969), p.634.

ระหว่างระดับการศึกษาและความเชื่อในศาสนา เช่นการวิจัยของออลพอร์ตและรอส^๒
(Allport and Ross, 1967) พบความสัมพันธ์เท่ากับ -.๓๒ นอกจากนี้จากการ
วิจัยของแคมเบล (Campbell, 1963)^๓ ซึ่งได้ศึกษาในเรื่องความนิยมกับระดับชั้น
การศึกษา เขาศึกษากับนักศึกษามหาวิทยาลัยชั้นปีที่ ๑-๔ จำนวน ๔๐๐ คน พบว่า ความนิยม
ทางศาสนามลดลงเป็นผลตรงข้ามกับชั้นเรียน

จากการวิจัยที่กล่าวมาแล้วนี้ ทำให้ผู้วิจัยต้องการศึกษาในเรื่องความสัมพันธ์
ระหว่างระดับการศึกษาและความเชื่อในศาสนาของชาวไทยมุสลิมว่า จะใกล้เคียงเหมือนกับ
ผลการวิจัยในต่างประเทศหรือไม่ ระดับการศึกษาเป็นตัวแปรในเรื่องความเชื่อในทาง
ศาสนาของชาวไทยมุสลิมหรือไม่

๑.๒ เพื่อความรู้ความเข้าใจในชาวไทยมุสลิมในภาคใต้มากขึ้น

เนื่องจากว่าการศึกษาในเรื่องความเชื่อทางศาสนานั้นสามารถสะท้อนแนว
ทางดำเนินชีวิตให้เราเข้าใจบุคคลยิ่งขึ้น โดยเฉพาะชาวไทยมุสลิมนั้นศาสนามีอิทธิพล
เหนือความรู้สึกนึกคิดและจิตใจมาก เขาถือว่า ศาสนานั้นเป็น " ธรรมนูญชีวิต" หรือ
"Code of life" ของเขาเลยทีเดียว หลักสำคัญของเขาก็คือมวญมฺยทั้งหลายมีความ
ผูกพันกับพระเจ้าตลอดเวลาเนื่องจากพระเจ้าเป็นผู้สร้างเขาขึ้นมา ดังนั้นชีวิตของ
มวญมฺยทุกคนไม่มีอิสระแก่ตนเอง คึงความหมายคำว่า อิสลามซึ่งเป็นภาษาอารบิก แปลว่า
การมอบกายและจิตใจให้แก่พระองค์ (คือพระอัลลอฮ์) ในภาษาอังกฤษใช้คำว่า

^๒ Ibid., p. 639

^๓ Dor: s Klenin Campbell, "Difference of Values among
College students at Different Class Levels", Dissertation Abstracts,
10 (23) : 2309, (April, 1963).

"Surrender" ตามความหมายนี้ อิสลามก็คือศาสนาซึ่งผู้นับถือยินยอมมอบกายและจิตใจให้แก่อัลลอฮ์^๔ โครงสร้างของศาสนาอิสลามนั้นประกอบด้วยหลักการศรัทธาในพระเจ้า และหลักการปฏิบัติ ซึ่งมีหลักปฏิบัติระหว่างมนุษย์กับพระเจ้า เช่นการนมัสการ (ละหมาด) วันละ ๕ ครั้ง การถือศีลอด คือการงดดื่ม งดกิน งดการประพฤติกามารมณ์ ฝ่ายคำที่ท่องห้าม ในช่วงเวลาระหว่างรุ่งอรุณไปจนถึงพระอาทิตย์ตกดินโดยให้ถือศีลอดทุกวัน มีกำหนด ๑ เดือนเต็ม และการประกอบพิธีฮัจญ์คือการไปนมัสการหินคำหรือวิหารกะอเบะฮ์ ที่นครเมกกะ ประเทศซาอุดีอาระเบีย ซึ่งการประกอบพิธีนี้ตามหลักศาสนาแล้วถือว่าในชีวิตหนึ่งควรจะไปอย่างน้อย ๑ ครั้ง นอกจากนี้ศาสนายังมีหลักการดำเนินชีวิตอื่น ๆ อีกทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง เป็นต้น จากหลักศาสนาอิสลาม และจากการที่ผู้วิจัยได้เคยเห็นการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของชาวมุสลิมคือการละหมาดวันละ ๕ ครั้ง การถือศีลอดเป็นประจำทุกปี การชวนชวนไปนมัสการหินคำที่เมกกะ และการกระทำอื่น ๆ ของชาวมุสลิมซึ่งแสดงให้เห็นว่าชีวิตของเขาผูกพันอยู่กับศาสนาหรือพระเจ้าตลอดเวลา ทำให้สนใจใคร่จะศึกษาว่า "การศึกษา" มีอิทธิพลต่อความเชื่อในศาสนาของเขาบ้างหรือไม่ อย่างไร

๒. ทางด้านประยุกต์

การศึกษาเรื่องนี้เป็นข้อมูลช่วยให้นักปกครองหรือผู้บริหารประเทศรู้จักและมีความเข้าใจ ชาวมุสลิมในภาคใต้มากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นมากในการเข้าถึงประชาชนและการพัฒนาท้องถิ่นไปโดยทั่วถึง

เนื่องจาก "ศาสนา" มีอิทธิพลอยู่ไม่น้อยในเรื่องการเมือง โดยเฉพาะปัญหาทางการเมืองในเขต ๔ จังหวัดภาคใต้ คือ ยะลา, ปัตตานี นราธิวาสและสตูล ซึ่งยึดเชื้อไม่สามารถจะแก้ไขได้จนทุกวันนี้ เนื่องจากนักการเมืองผู้เสียอำนาจบางคนทั้งที่อาศัยอยู่ในเขตไทยและในเขตมาเลเซียได้ถือโอกาสยึดเอาศาสนาอิสลามให้เป็น

---

^๔ สมจิต อนุমানราชชน, อัล อิสลาม, (พระนคร : สมาคมยุวมุสลิมแห่งประเทศไทย, ๒๕๑๓), หน้า ๔

ประโยชน์ในการดำเนินงานฝ่ายตน โดยทำการยุบเหี้ยให้ชาวไทยมุสลิมหลงผิดคิดแบ่ง
แยกดินแดนออกจากประเทศไทย โดยยกเอาเชื้อชาติ ภาษา และศาสนามาอ้างว่า
ชาวไทยมุสลิมไม่ใช่คนไทย แต่เป็นคนมาลาญ คินแดน ๔ จังหวัดภาคใต้เป็นของมาลาญ
ต้องปกครองกันเองและกล่าวหาว่าการปกครองของไทยกดขี่ข่มเหง เพื่อทำลายชาติ
มาลาญ และทำลายศาสนาอิสลาม ๕

จากปัญหาต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยได้กล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่า เรื่องความเชื่อ
ในศาสนาของชาวไทยมุสลิมนี้ เป็นเรื่องที่ควรศึกษาเป็นอย่างยิ่ง

ความเป็นมา และการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในเรื่องศาสนานี้ ได้มีนักจิตวิทยาพยายามศึกษากันมาก ในแง่ของขบวนการ
(function) ของความเชื่อและตัวแปรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้มีการวิจัยอย่าง
กว้างขวางในเรื่องนี้ มีการสร้างแบบสอบถาม (Questionnaire) มาตรวัด (Scale)
การศึกษารายบุคคล (Case Study) การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis)
เป็นต้น เพื่อศึกษาในเรื่องนี้

ในปี ๑๙๕๕ กล็อก (Glock, 1959) ๖ ได้ศึกษาและแยกตัวแปรอิสระ
ต่าง ๆ ในศาสนา แบ่งเป็นประเภทพฤติกรรมต่าง ๆ ทางศาสนา ได้ ๕ ตัวแปร
เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน คือ

---

๕ อรทัย ชันมณูญย์, จิตวิทยาอภิติ, (พระนคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
รามคำแหง, ๒๕๑๖), หน้า ๓๘.

๖ Dittes, op. cit., p. 608

๑. ความเชื่อในศาสนา แบ่งออกเป็น

๑.๑ เนื้อหาและขอบเขตของความเชื่อ

๑.๒ ชนิดต่าง ๆ ของความเชื่อ แบ่งออกเป็น

ความเชื่อเกี่ยวกับพระเจ้า เช่น การมีชีวิตอยู่ ลักษณะต่าง ๆ ของพระเจ้า และจุดประสงค์ทั่ว ๆ ไปของพระเจ้า เป็นต้น

ความเชื่อเกี่ยวกับ การปฏิบัติต่อพระองค์ และการดำเนินชีวิตตามพระประสงค์ของพระเจ้า

๑.๓ ระดับความเชื่อของแต่ละคน

๒. การปฏิบัติศาสนกิจ เช่น การสวดมนต์, การบูชาต่าง ๆ , การถือศีลกินเจ เป็นต้น ซึ่งแบ่งออกเป็น

๒.๑ ความสม่ำเสมอในการปฏิบัติ

๒.๒ จุดมุ่งหมายในการปฏิบัติ

๓. ความรู้สึกต่าง ๆ ต่อศาสนา เช่น การเชื่อถือหรือศรัทธาว่าชีวิตของมนุษย์อยู่ภายใต้ใช้อำนาจของพระเจ้า, ความกลัวต่าง ๆ เป็นต้น

๔. ความรู้เกี่ยวกับทางศาสนาในแง่ต่าง ๆ เช่น แหล่งกำเนิด การปฏิบัติในประเพณีต่าง ๆ และหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ในศาสนา เป็นต้น

๕. ผลที่ได้รับจากศาสนา เช่น ความสงบสุขทางใจ เป็นต้น

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้ง ๕ ที่กล่าวมาแล้ว มีดังนี้

ในปี ๑๙๖๒ มาร์ติน และ นีโคล ^๗ (Martin and Nichols, 1962)

ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับหลักศาสนาและความเชื่อในศาสนา

เขาวัดความรู้ในหลักศาสนานั้น โดยให้ตอบคำถาม ถูก-ผิด ในหลักศาสนา ในคัมภีร์ไบเบิล ส่วนความเชื่อศาสนานั้น คำถามจะเกี่ยวกับความศักดิ์สิทธิ์ของศาสนา ในแง่ต่าง ๆ ความซึ้งของการสวดมนต์ ชีวิตหลังจากที่ตายไปแล้ว ความศักดิ์สิทธิ์ของพระเจ้า และความสำคัญของวัด เป็นต้น

ผลการวิจัยพบว่า

ก. ในกลุ่มคนที่มีความรู้ในหลักศาสนาสูง จะมีความสัมพันธ์ในทางลบระหว่างความรู้เกี่ยวกับหลักศาสนาและความเชื่อในศาสนา

ข. ในกลุ่มคนที่มีความรู้ในหลักศาสนาต่ำ จะมีความสัมพันธ์ในทางบวกระหว่างความรู้เกี่ยวกับหลักศาสนาและความเชื่อในศาสนา

จากการวิจัยอันนี้สรุปได้ว่า ความรู้เกี่ยวกับทางศาสนาเป็นตัวแปรอันหนึ่งของความเชื่อทางศาสนา

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอื่น ๆ ที่มีผลต่อตัวแปรทั้ง ๕ ที่กล่าวมาแล้ว

ฟูกุยามา (Fukuyama 1960, 1961) ^๘ ได้ศึกษากับกลุ่มประชากร ๔๐๐๐ คน ใน ๔ เมือง เขาศึกษา ตัวแปร ๔ ชนิด ของ กัสล็อก (Stock, 1969) คือความเชื่อในศาสนา การปฏิบัติตามประเพณีทางศาสนา ความรู้สึกต่อศาสนาและความรู้เกี่ยวกับทางศาสนาในแง่ต่าง ๆ

^๗ Ibid., p.609.

^๘ Ibid., p.644.

ความเชื่อในศาสนา ถามเกี่ยวกับความเชื่อในเรื่องชีวิตหลังจากที่ตาย
ไปแล้ว, พระเยซูคริสต์ และคัมภีร์ไบเบิล

การปฏิบัติศาสนกิจ ถามเกี่ยวกับ ความสม่ำเสมอของการปฏิบัติต่าง ๆ

ความรู้สึกลึกซึ้งต่อศาสนา ถามเกี่ยวกับ การศรัทธาและเชื่อถือนในหลักปฏิบัติต่าง ๆ
ความศักดิ์สิทธิ์ของการสวด

ความรู้เกี่ยวกับทางศาสนาต่าง ๆ ถามเกี่ยวกับ ข้อความในคัมภีร์ไบเบิล

ผลการวิจัย พบว่า

๑. การปฏิบัติตามประเพณีทางศาสนาและความรู้เกี่ยวกับทางศาสนา มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับฐานะทาง เศรษฐกิจในสังคม และมีความสัมพันธ์ในทางลบกับระดับอายุ

๒. ความเชื่อในทางศาสนาและความรู้ลึกซึ้งต่อศาสนา มีความสัมพันธ์ในทางลบกับฐานะทาง เศรษฐกิจในสังคม และมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับระดับอายุ

๓. เพศชายจะมีความรู้เกี่ยวกับทางศาสนามากกว่า เพศหญิง ส่วนอีกทั้ง ๓ ตัวแปรนั้น เพศหญิงจะสูงกว่า

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะบุคลิกภาพและศาสนา มีการวิจัยอย่างกว้างขวางที่ทำการศึกษาในเรื่องตัวแปร เกี่ยวกับลักษณะทางบุคลิกภาพ เช่น

ตัวแปรทางค่านิยมและการศึกษา พบความสัมพันธ์ในทางลบระหว่างความเชื่อในศาสนาและสติปัญญา, ระดับการศึกษา ดังตัวอย่างการวิจัยต่อไปนี้

โฮเวลล์และซินแคลล์ (Howells and Sinclair, 1928)^๘ พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อในศาสนาและสติปัญญาและความว่องไวของสมองเป็นไปในทางลบ

จากการวิจัยของบินนิวีส (Binnewies, 1934), บราวน์และโลว์ (Brown and Lowe, 1951), คิลดาห์ (Kildahl, 1957), สตาร์ก (Stark, 1963) และไซมิงตัน (Symington, 1935)^{๑๐} การวิจัยทั้งหมดนี้พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อในทางศาสนาและระดับสติปัญญาเป็นไปในทางลบ และการวิจัยบางอันพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อในศาสนาและระดับการศึกษาเป็นไปในทางลบเช่นกัน โคซาและชอมเมอร์ (Kosa and Schommer, 1961)^{๑๑} พบความสัมพันธ์ในทางบวกระหว่างสติปัญญาและการเข้าร่วมในกิจกรรมทางศาสนา แต่การเข้าร่วมนี้จำกัดขอบเขตเฉพาะกิจกรรมภายในโรงเรียนเท่านั้น อัลลพอร์ตและรอส (Allport and Ross, 1967)^{๑๒} พบความสัมพันธ์ที่สับสน - ๓๒ ระหว่างระดับการศึกษาและความเชื่อในศาสนา

ตัวแปรทางค่านิยมความเชื่อมั่นในตนเองและความนับถือในตนเอง พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อในศาสนาและความเชื่อมั่นในตนเองและความนับถือในตนเอง เป็นไปในทางลบ ดังผลการวิจัยดังนี้

---

^๘ Dittes, Op. cit., p. 637

^{๑๐} Ibid.

^{๑๑} Ibid.

^{๑๒} Ibid.

สตาร์ก (Stark (1963)^{๑๓}) ได้ศึกษากับบัณฑิต จาก ๒๕ มหาวิทยาลัย

จำนวน ๒๔๘๒ คน

เขาได้ศึกษาเรื่องการไปโบสถ์และการปฏิบัติศาสนกิจร่วมกัน พบว่า
มีความสัมพันธ์ในทางลบกับความเชื่อมั่นในตนเอง และความนับถือในตนเอง

๑๓

Ibid.

✓ การศึกษาเกี่ยวกับศาสนาในแง่ของค่านิยม

ได้มีการศึกษาอย่างกว้างขวางเกี่ยวกับศาสนาในแง่ของค่านิยมชนิดหนึ่ง

ค่านิยมคือ ทัศนคติและความเชื่อถือที่ฝังลึกในชีวิตของบุคคล และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลทุกด้าน จากพฤติกรรมที่ง่ายที่สุด เช่น การแต่งกายจนถึงพฤติกรรมที่ยุกยากซับซ้อน เช่น การคิด การนับถือศาสนา ^{๑๔}

ค่านิยมของแต่ละบุคคลย่อมแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ เช่น ความแตกต่างระหว่างบุคคลในค่านการอบรมเลี้ยงดูทางบ้าน ความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัว ประสบการณ์ สิ่งแวดล้อม การศึกษา การเรียนรู้ ความต้องการความสนใจ เป็นต้น

ค่านิยมทางศาสนา (Religious Value) ^{๑๕} เป็นค่านิยมที่เกี่ยวกับความปรารถนาความสมบูรณ์ในชีวิต รวมทั้งความรัก และการบูชาในทางศาสนา

^{๑๔} พจนีย์ มดีสุวรรณ, "ค่านิยมของนักเรียนวิทยาลัยครูในจังหวัดพระนคร-ธนบุรี" (ปริญญานิพนธ์ วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, ๒๕๑๔)

^{๑๕} Phillip H. Phenix, Philosophy of Education, (New York : Henry Holt and Company, 1958), p. 549

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมทางศาสนา

ได้มีการศึกษาพบว่า มีตัวแปรมากมายที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมทางศาสนา เช่น

๑. เพศ ค่านิยมทางศาสนาจะต่างกันระหว่างเพศ ดังงานวิจัยของ
เบลคโซ ^{๑๖} (Bledsoe, 1962) ได้ศึกษาเปรียบเทียบค่านิยมกับทักษะของ
ความนึกคิดแบบวิพากวิจารณ์ของนิสิตปริญญาโทสาขาวิจัยการศึกษามหาวิทยาลัยจอร์เจีย
จำนวน ๘๖ คน ซึ่งมีอายุระหว่าง ๒๕-๕๑ ปี เป็นชาย ๒๒ คน หญิง ๒๔ คน ทุกคน
เคยทำงานมาก่อนแล้ว โดยใช้เครื่องมือศึกษาค่านิยม (Study of Values) ของ
ออลพอร์ท เวอร์นอน และลินคีย์ (Allport-Vernon and Lindzey) ซึ่งได้สร้าง
ขึ้นเพื่อวัดค่านิยม ๖ ประเภท ซึ่งแบ่งตามหลักของการแบ่งชนิดของค่านิยมของ
สปรังเกอร์ (Spranger) นักปรัชญาชาวเยอรมัน เช่น ค่านิยมทางทฤษฎี
(Theoretical Value) ค่านิยมทางเศรษฐกิจ (Economic Value)
ค่านิยมทางสุนทรีย์ (Esthetic Value) ค่านิยมทางสังคม (Social Value)
ค่านิยมทางการเมือง (Political Value) และค่านิยมทางศาสนา (Religious
Value) ผลการวิจัยพบว่าค่านิยมที่สูงที่สุดคือ ค่านิยมทางศาสนาและเพศชายจะมี
ค่านิยมทางศาสนาสูงกว่าเพศหญิง

---

^{๑๖} Joseph C. Bledsoe, "A Comparative Study of Values and
Critical thinking Skills of A group of Educational Workers",
The Journal of Educational Psychology, 7(46) (November, 1955), 408-17.

๒. สาขาวิชาเรียน ค่านิยมทางศาสนาต่างกันตามสาขาวิชาเรียน
 คังการวิจัยของเคลซี (Kelsey, 1964) เขาศึกษาเรื่องค่านิยมของนักศึกษา
 ชั้นปีที่ ๑-๔ จำนวน ๑๖๒๕ คน ในมหาวิทยาลัยบริติช โคลัมเบีย ในสาขาวิชาต่าง ๆ
 คือ สาขาวิทยาศาสตร์ พหุวิชาศาสตร์ ศิลปศาสตร์ - วิทยาศาสตร์ และวิชาการศึกษา
 ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาสาขาศิลปศาสตร์-วิทยาศาสตร์ และสาขาวิชาศึกษามีค่านิยมทางศาสนาสูงกว่านักศึกษสาขาอื่น ๆ และเพศหญิงมีค่านิยมทางศาสนาสูงกว่าเพศชาย

จากงานวิจัยต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วในข้างต้นนั้น จะเห็นได้ว่าความเชื่อทางศาสนาที่มีตัวแปรมากมาย เช่น เพศ อายุ สติปัญญา การศึกษา สาขาวิชาเรียน เป็นต้น แต่งานวิจัยทั้งหมดที่กล่าวมาแล้วนั้นเป็นงานวิจัยในต่างประเทศทั้งสิ้น และศึกษาในศาสนาคริสต์ทั้งหมด ทำให้ผู้วิจัยอยากจะทำการศึกษาเกี่ยวกับชาวไทยมุสลิม ในเรื่องตัวแปรระดับการศึกษาว่าจะได้ผลทำนองเดียวกันกับการวิจัยในต่างประเทศหรือไม่

Ian Bruce Kelsey, "A Comparative Study of Values of Students Attending the University of British Columbia in 1963 as measured by the Allport-Vernon test for Personal Values", Dissertation Abstracts, 7(24) : 2813, January, 1964.

ความมุ่งหมายของการวิจัย

๑. เพื่อเปรียบเทียบความเชื่อในคำสอนทางศาสนาของศาสนาอิสลาม ศาสนาพุทธและศาสนาคริสต์ ของชาวไทยมุสลิมแต่ละระดับการศึกษา

๒. เพื่อศึกษาว่า ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับความเชื่อในคำสอนของศาสนาต่างๆ คือศาสนาอิสลาม ศาสนาพุทธ และศาสนาคริสต์ หรือไม่อย่างไร

๓. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อในคำสอนของศาสนาต่างๆ ที่กล่าวมาแล้วว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่ อย่างไร

สมมติฐานการวิจัย

เนื่องมาจากการวิจัยของอัลลพอร์ตและรอส ในปี ๑๙๖๓ (Allport and Ross, 1967) และแคมเบล (Campbell, 1963) พบว่าระดับการศึกษาเป็นตัวแปรชนิดหนึ่งของความเชื่อทางศาสนา และพบความสัมพันธ์ในทางลบระหว่างความเชื่อในทางศาสนาและระดับการศึกษา

ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานการวิจัยว่า ความเชื่อในคำสอนทางศาสนาต่างๆ ของชาวไทยมุสลิมจะสัมพันธ์กันทางตรงข้ามกับระดับการศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาเฉพาะความเชื่อในศาสนาอิสลาม ศาสนาพุทธ และศาสนาคริสต์ ของชาวไทยมุสลิมที่มีอายุระหว่าง ๑๖ - ๒๕ ปี ในจังหวัดนครศรีธรรมราช สงขลา ปัตตานี และยะลา รวมทั้งสิ้น ๕๑ คนเท่านั้น ซึ่งมีระดับการศึกษาต่างกัน ๔ กลุ่มคือ

กลุ่มที่ ๑ มีระดับการศึกษา จบประถมศึกษาตอนต้น (ป.๔) กลุ่มตัวอย่างกำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนศึกษาผู้ใหญ่ระดับ ๓ (ซึ่งเทียบเท่าประถมศึกษาปีที่ ๗)

กลุ่มที่ ๒ มีระดับการศึกษา จบประถมศึกษาตอนปลาย (ป.๗) กลุ่มตัวอย่างกำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนศึกษาผู้ใหญ่ ระดับ ๔ (ซึ่งเทียบเท่ามัธยมศึกษาปีที่ ๓)

กลุ่มที่ ๓ มีระดับการศึกษา จบมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.ศ.๓) กลุ่มตัวอย่างกำลังศึกษา
อยู่ในโรงเรียนศึกษาผู้ใหญ่ ระดับ ๕ (ซึ่งเทียบเท่ามัธยมศึกษาปีที่ ๕)

กลุ่มที่ ๔ มีระดับการศึกษา จบมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.ศ.๕) กลุ่มตัวอย่างกำลัง
ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ และวิทยาเขตปัตตานี

คำจำกัดความเฉพาะของการวิจัย

✓ ความเชื่อในศาสนา คือการที่บุคคลมีความเชื่อหรือศรัทธาในพระเจ้า
(God) หรือศาสดาของแต่ละศาสนา และมีความเชื่อในหลักคำสอน หลักปฏิบัติ
ของแต่ละศาสนา

ศาสนา ในการวิจัยครั้งนี้หมายถึง "คำสอน" ในศาสนาอิสลาม ศาสนาพุทธ
และศาสนาคริสต์

✓ ระดับการศึกษา ในการวิจัยครั้งนี้หมายถึง ระดับประถมศึกษาตอนต้น
(ป.๔) ระดับประถมศึกษาตอนปลาย (ป.๗) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.ศ.๓)
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.ศ.๕)

✓ ชาวไทยมุสลิมในภาคใต้ของไทย หมายถึง คนไทยที่นับถือศาสนาอิสลามและมี
ภูมิลำเนาอยู่ในเขตจังหวัดนครศรีธรรมราช สงขลา ปัตตานี และยะลา